

Mika Valtonen nimitettiin Oulun yliopiston anesthesiologian ja tehohoidon dosentiksi 1.6.2008

Myöhästyneet onnittelut dosentuurisi johdosta! Mitä kuuluu?

Hyvää tietysti! Perinteisen sananlaskun mukaisesti "kaikki mikä ei tapa, se vahvistaa". Ja hyvä on muistaa myös, että "vierivä kivi ei sammaloidu".

Miksi Ouluun dosentiksi, eikä esimerkiksi Turkuun?

Oulu nuorena yliopistona on osoittautunut mielestäni hyvin innovatiiviseksi tiedeympäristöksi mm. sydänkirurgisen tutkimuksen sektorilla. Lisäksi suhteeni Oulun kollegoihin ovat lämpimät ja mutkattomat, joten valintaa ei tarvinnut juuri miettiä.

Dosenttuuri edellyttää melkoista panostusta tieteen tekemiseen.

Mikä sai Sinut alun perin innostumaan tutkimuksen tekemisestä?

Tähän on helppo vastata. Tärkein innoittajani oli professori Jussi Kanto. Hänen esimerkkinsä, tietonsa, taitonsa ja erityisesti ystävyytensä olivat ratkaisevat tekijät.

Mihin aiheisiin dosentuuritutkimuksesi on keskittynyt?

Tutkimukseni ovat keskittyneet lähinnä kliiniseen lääketutkimukseen ja nyt myöhemmin sydänanestesiologiaan ja -kirurgiaan. Sydämeen

liittyviä tutkimuksia olemme tehneet sekä avosydänleikkauspotilaille että kehittämämme oman koe-eläinmallin avulla. Yhteistyötä on tehty myös helsinkiläisten kollegojen ja PET-keskuksen kanssa.

Mitä pidät tärkeimpänä tieteellisenä julkaisunasi, ja miksi?

Kahdeksankymmentäluvun lopulla propofoli oli vielä Suomessa ja useimmissa muissakin maissa rekisteröimätön nukutusaine, kun saimme tilaisuuden tutkia sen vaikutuksia ja sopivuutta yleisanestesian aloitusaineeksi. Varsinkin lapsitöissä olimme maailmassa ensimmäisten joukossa ja näitä töitä myös referoitiin paljon. Eli vastaan, että ensimmäinen julkaisumme propofolin käytöstä lasten induktioaineena. Tässä vaiheessa emme vielä tienneet, että propofolista tulisi nopeassa tahdissa maailman suosituin induktioaine.

Mikä on ollut tähänastisista projekteistasi kiinnostavin?

Edellä mainittujen propofolitöiden lisäksi ehkä sydänkirurgiaan liittyvät kliiniset tutkimuksemme sekä sydäntutkimusasemalla pystytämämme sikojen kokeellinen perfuusiomalli. Alkuvaiheessa sikoja "meni pussiin" kuin liukuhihnalta ja ainoastaan projektin johtajan Timo Savusen jäärapäisyys pelasti meidät luovutukselta.

Kenen kanssa olet tehnyt tutkimustyötä?

Alkuun ryhmät olivat pienempiä ja kaikessa tekemisessä näkyi Jussi Kannon hämmästyttävä tieteellinen vainu ja käden jälki. Myöhemmin kliinisissä tutkimuksissa ryhmät olivat pakostakin suurempia, mutta mainittakoon tässä Eila Iisalo, Veikko Laaksonen, Hannu Heikkilä, Juha Perttilä, Jouko Jalonen, Markku Salmenperä, Kari Kuttila ja Timo Savunen.

Mitä muistat väitöspäivästäsi?

Se oli loistava päivä. Erytynen ansiosen onnistumisesta kuuluu vastaaväittäjälleni professori Leena Lindgrenille, joka ensimmäisessä vasta-väitöksessään venyi heti huikeaan suoritukseen, josta väriä ja vaarallisia tilanteita ei puuttunut. Sama show jatkui karonkassa, jossa vastaaväittäjä mm. suurieleisesti liimasi purukuminsa talteen pöydän alapintaan myöhempää käyttöä varten, koska purukumi oli vielä hyvin tuore. Vieressä istunut professori Matti Salo näytti asiasta aika lailla hämmentyneeltä ja myöhemmin tutustuttuani Leenaan paremmin, epäilen sen olleen tarkoituskin.

Onko Sinulla vielä tieteellisiä ambitiesiä, ja jos on niin minkä suuntaisia?

Tutkimustoiminta varmasti jatkuu, mutta luultavasti lähinnä sydänki-

rurgian parissa. Tutkimme hiljattain uutta nk. miniperfuusiotekniikkaa ja tällä hetkellä on meneillään sydämen suojaukseen liittyvä tutkimus, jossa käytetään apoptoosi-määrittysten lisäksi MRI-, TDI- ja PET-tutkimuksia. Itse olen nyt erityisen innostunut sydämen ruokatorviultraäänitutkimukseen liittyvistä asioista.

Mitä tavalliseen työpäivääsi kuuluu tällä hetkellä? Entä mitä toivoisit siihen kuuluvan tulevaisuudessa?

Vastaan tällä hetkellä sydänanestesiologian johtamisesta TYKS:ssä. Paras työpäivä minulle on nyt ja jatkossakin sellainen leikkaussalissa vietetty päivä, jolloin sydänleikkauksen anestesia ja perfuusio sujuvat hyvin ja loppuvaikutelmaksi vielä jää, että saavutettiin hyvä kirurginen tulos.

Miten suomalaista anestesiologiaa ja anestesiologien työoloja tulisi mielestäsi vielä kehittää, vai onko kaikki jo valmista?

Yliopistosairaaloissa on vuosikautia ylimmät virat täytetty pääasiassa tieteellisin meriitein, joka on johtanut virkanimityksiin, joissa valituilla on toisinaan hyvin puutteelliset kyvyt kliiniseen, inhimilliseen ja innovatiiviseen johtamiseen. Esimerkkinä myös lääkäreiden koulutuksessa paljon julkisuudessa ollut MBA-tut-

kinto, joka ei tee kenestäkään automaattisesti hyvää johtajaa ja sama pätee tietysti kaikkiin muihinkin akateemisiin oppiarvoihin. Kokemus on taas osoittanut, että mm. sairaanhoitopiiriä voi johtaa hyvällä menestyksellä vaikka lääketieteen lisensiaatti.

Henkilökohtaisesti olen myös täysin vakuuttunut siitä, että suurten klinikoiden aika on ohi. Anestesiologian, kirurgian ja sisätautien rajapinnat kaatuvat ensimmäisinä ja yhä enemmän tullaan perustamaan eri sairausryhmien ympärille koottuja osaamiskeskuskeskuksia. Onnistuneena esimerkkinä tällaisesta mallista on Pirkanmaan Sydänkeskus, jossa kardiologit, sydänanestesiologit ja sydänkirurgit on kerätty saman organisaation alle ja potilaan pyörittäminen klinikalta toiselle on voitu lopettaa. Näin saadaan myös selviä aikoja kustannussäästöjä ja Pirkanmaan sydänkeskuksen taloudellinen tulos onkin sairaanhoitopiirin kärjessä.

Erityisen tärkeäksi näiden vanhojen funktionaalisten organisaatioiden romuttaminen tulee uuden terveydenhuoltolain myötä, jonka seurauksena potilaat voivat jatkossa itse päättää hoitopaikkansa. Tässä

tilanteessa aukeaa ensimmäistä kertaa aito kilpailu eri keskustusten välille ja menestyäkseen on hoitoprosessin oltava kunnossa niin laadun kuin hinnankin suhteen. Tämänkaltaisen julkisen terveydenhuollon rakennemuutos on tervetullut ja koituu ennen kaikkea potilaidemme hyväksi. Tulevaisuuden visioissa hoitoa voi myöhemmin hakea myös koko EU-alueen sisältä, jolloin nopeat ja laadukkaat keskuskeskukset taatusti syövät hitaata ja kankeata.

Olet tunnetusti erittäin aktiivinen ja liikunnallinen kollega. Mitä kuuluu sille rintamalle? Mikä on tällä hetkellä tähtäimessäsi?

Olen harrastanut lenkkeilyä lähes päivittäin vuodesta 1976 ja jatkan sitä edelleen. Muita lajeja ovat sulkapallo ja salibandy. Tähtäimessäni on hankkia endorfiineja jatkossakin niin kauan kuin paikat kestävät.

Viimeksi lukemasi kirja?

Michael Connollyn "Oikeuden palvelija". Suosittelen!

ArviYli-Hankala